

ไม้ตัดดอก

✓ ไม่ตัดดอก

สำหรับ

บุคคลทั่วไป

นักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระที่ 1 : การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1 : เข้าใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ มีคุณธรรม มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมในการทำงานเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัวที่เกี่ยวกับงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ และงานธุรกิจ

วรรณา แท้

ไม้ตัดดอก

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ
วรรณา แต่.

ไม้ตัดดอก.-- กรุงเทพฯ : แม็ค, 2548.

128 หน้า.

1. ไม้ตัดดอก. I. ชื่อเรื่อง.

635.966

ISBN : 974-261-921-2

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

บริษัทขอสงวนลิขสิทธิ์ ห้ามมิให้ผู้ใดนำส่วนหนึ่งส่วนใด หรือตอนหนึ่งตอนใด
ของเนื้อเรื่อง ภาพประกอบและอื่นๆ ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้ ไปทำการคัดลอก
โดยวิธีพิมพ์ดีด เรียงตัว อัดสำเนา ถ่ายฟิล์ม ถ่ายเอกสาร
พิมพ์โดยเครื่องจักร หรือวิธีการอื่นใดเพื่อนำไปแจก จำหน่าย

สงวนลิขสิทธิ์ : เมษายน 2548

ราคา 140 บาท

จัดทำโดย บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด

การสั่งซื้อ : ส่งธนาคัตสั่งจ่าย ไปรษณีย์ลาดพร้าว ในนาม อาจารย์พีระ พนาสุภน

9/99 อาคารแม็ค ขอยลาดพร้าว 38 ถนนลาดพร้าว แขวงลาดยาว

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทร. 0-2938-2022-7 แฟกซ์ 0-2938-2028

พิมพ์ที่ : บริษัท วีพรีน (1991)

โทร. 0-2451-3010

คำนำ

“ไม้ตัดดอก” เป็นหนังสือค้นคว้าอ้างอิงกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว มาตรฐาน ง1.1 เข้าใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะมีคุณธรรม มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ในการทำงานเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ และงานธุรกิจ สาระที่ 2 การอาชีพ มาตรฐาน ง2.1 เข้าใจต่องานอาชีพ และเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพสุจริต

เนื้อหาภายในเล่มประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับไม้ตัดดอก ไม้ตัดดอกยอดนิยม ได้แก่ กล้วยไม้ กุหลาบ ปทุมมา เบญจมาศ เฮลิโคเนีย หน้าวัว และบัวหลวง นอกจากนี้ยังมีเรื่องราวของการตัดดอกและข้อปฏิบัติหลังการตัดดอก เรื่องของปุ๋ยที่ใช้สำหรับไม้ตัดดอกและตลาดจำหน่ายไม้ตัดดอก

บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ “ไม้ตัดดอก” จะเป็นประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า และเป็นแนวทางในการปลูกไม้ตัดดอกเพื่อการเกษตรและในการประกอบอาชีพ บริษัทฯ ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้การสนับสนุนผลงานของบริษัทฯ มาตลอดและยังคงให้การสนับสนุนตลอดไป

บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด

สารบัญ

ความรู้เกี่ยวกับไม้ตัดดอก	7
กล้วยไม้	10
กุหลาบ	34
ปทุมมา	52
เบญจมาศ	63
เฮลิโคเนีย	76
หน้าวัว	86
บัวหลวง	96
การตัดดอกและข้อปฏิบัติในการตัดดอก	108
บรรณานุกรม	112
ภาคผนวก	115
ปุ๋ยสำหรับไม้ตัดดอก	116
ตลาดจำหน่ายไม้ตัดดอก	124

ความรู้เกี่ยวกับไม้ตัดดอก

หากถามว่าสิ่งใดบ้างที่สร้างสีสันให้แก่ธรรมชาติ เรื่อยมาจนถึงทำให้สภาพแวดล้อมรอบตัวเรามีความน่าอยู่ยิ่งขึ้น คำตอบหนึ่งที่น่าจะได้รับกลับมาคงมี “ดอกไม้” รวมอยู่ด้วย ในขณะที่พันธุ์ไม้ชนิดอื่นให้ประโยชน์ใช้สอยทางร่างกายเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นต้นไม้ใหญ่ที่ยังประโยชน์ทางการก่อสร้าง ผักและผลไม้ แต่ดอกไม้ให้คุณค่าทางจิตใจ ให้ความรู้สึกสดชื่น และยังเป็นสื่อกลางในการแสดงออกทางความรู้สึกและอารมณ์ส่งมอบสู่ผู้รับอีกด้วย

ไม้ดอกบางชนิดเป็นได้เพียงไม้ดอกไม้ประดับ ซึ่งมีหน้าที่ประดับแปลงปลูกประดับสวน ให้สวยงาม ตลอดจนตกแต่งอาคารสถานที่ให้น่าอยู่อาศัย น่ามอง แต่ก็มีไม้ดอกบางชนิดที่ไม่ได้มีคุณค่าเฉพาะเมื่ออยู่กับต้นเท่านั้น เราสามารถตัดไม้ดอกชนิดนี้ออกจากต้น แล้วนำไปจัดแต่งลงภาชนะต่างๆ จัดช่อเพื่อมอบให้ผู้อื่น และประดับตกแต่งสถานที่ต่างๆ อาทิ โต๊ะอาหาร เเวที ไม้ดอกประเภทนี้เราเรียกว่า “ไม้ตัดดอก”

ไม้ตัดดอก (Cut Flower) เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีจุดมุ่งหมายในการปลูกเพื่อตัดดอกจำหน่ายทั้งตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ

ไม้ดอกที่สามารถปลูกเพื่อเป็นไม้ตัดดอกได้ต้องมีคุณสมบัติ คือ

1. มีดอกสวย
2. มีก้านแข็งแรง ทนทาน
3. มีความคงทน เมื่อถูกตัดจากต้นยังคงความสวยงามได้นานวัน

ปัจจุบันไม้ตัดดอกได้กลายเป็นสินค้าการเกษตรที่สำคัญ เกษตรกรผู้ปลูกไม้ตัดดอกมีรายได้สูงและสร้างรายได้เข้าประเทศได้ปีละหลายร้อยล้านบาท ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ไม้ตัดดอกมีความสำคัญมาก และจะยิ่งสำคัญ เพราะสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรเพิ่มขึ้น เมื่อมีผู้สนใจหันมาเพิ่มผลผลิตส่งจำหน่ายต่างประเทศมากขึ้น

ในประเทศไทยมีแหล่งปลูกไม้ตัดดอกหลายหมื่นไร่ โดยกระจายอยู่ทั่วประเทศ ทั้งไม้ตัดดอกของไทยและไม้ตัดดอกเมืองร้อน อาทิ กล้วยไม้ เบญจมาศ เฮลิโคเนีย ปทุมมา และไม้เมืองหนาวอย่างกุหลาบ ลิลลี่ จนคาดหวังได้ว่าในอนาคตอันใกล้ ประเทศไทยจะเป็นแหล่งเพาะปลูกไม้ตัดดอกเมืองหนาวที่สำคัญแห่งหนึ่ง ซึ่งรู้ได้จากการที่สถานีทดลองปลูกไม้ตัดดอกสามารถผลิตไม้ตัดดอกเมืองหนาวได้อย่างมีคุณภาพ

แม้เกษตรกรไทยจะหันมาปลูกไม้ตัดดอกกันมาก แต่ความต้องการดอกไม้ทั้งภายในและภายนอกประเทศก็ยังมีอีกมาก ดังนั้นจึงยังมีโอกาสที่เราจะหันมาประกอบอาชีพปลูกไม้ตัดดอกกัน

การปลูกไม้ตัดดอกให้มีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญต่างๆ มากมาย เช่น

1. ความเข้าใจเรื่องธรรมชาติของพันธุ์ไม้ที่ปลูก ได้แก่ ลักษณะความต้องการในเรื่องแสง ความชื้น น้ำ อุณหภูมิ ดิน ธาตุอาหาร
2. วิธีการดูแลรักษา เช่น การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู การให้ธาตุอาหารเสริมหรือปุ๋ย การตัดแต่งกิ่งและพุ่มต้น
3. การขยายพันธุ์ไม้นิตต่างๆ ที่มีทั้งเหมือนและแตกต่างกัน
4. เทคโนโลยีและวิธีการเพิ่มผลผลิต ได้แก่ การบังคับให้ดอกออกนอกฤดู โดยนำเรื่องแสงเข้ามาช่วย

เหล่านี้คือส่วนหนึ่งที่ผู้ปลูกไม้ตัดดอกต้องศึกษา สังเกต และพัฒนาเพื่อการผลิตไม้ตัดที่มีคุณภาพแก่ตลาดต่อไป

ในหนังสือเล่มนี้มีตัวอย่างการปลูกไม้ตัดดอกที่มีวิธีการปลูกไม่ยาก หากสนใจสามารถทดลองปลูกได้ โดยในระยะแรกอาจทดลองปลูกเพียงไม่กี่ต้น เมื่อได้ทดลองปลูก ได้ลองผิดลองถูกทำจริง ก็สามารถหันมาปลูกเป็นอาชีพสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวได้

ในหนังสือ “ไม้ตัดดอก” เล่มนี้ ได้นำเสนอเรื่องราวของไม้ตัดดอก 7 ชนิด ทั้งในเรื่องลักษณะ การปลูก การดูแลรักษา การขยายพันธุ์ เพื่อผู้สนใจจะได้ใช้เป็นข้อมูลประกอบในการปลูก อาจเพื่อคุณค่าทางจิตใจ หรือเพื่อสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง

ไม้ตัดดอกยอดนิยม

ไม้ตัดดอกยอดนิยมมีความต้องการสูงที่ยกตัวอย่างมาแนะนำเสนอประกอบด้วย

1. กล้วยไม้
2. กุหลาบ
3. ปทุมมา
4. เบญจมาศ
5. เฮลิโคเนีย
6. หน้าวัว
7. บัวหลวง

กล้วยไม้

กล้วยไม้พันธุ์โกลเด้นนาเป็น
ที่นิยมของตลาดไม้ตัดดอก

ดอกกล้วยไม้ โดสมาก
มีกลีบดอก 6 กลีบ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

กล้วยไม้เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยวในวงศ์ Orchidaceae ครอบคลุมพืชหลายสกุล ส่วนใหญ่มีลักษณะลำต้นเป็นข้อปล้อง

ลำต้น

กล้วยไม้มีลำต้นประเภทไม่มีแก่น เนื้อในลำต้นไม่มีการจำแนกออกเป็นส่วนเนื้อไม้และเปลือกไม้ ลักษณะลำต้นของกล้วยไม้จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. Monopodial กล้วยไม้ประเภทนี้มีลำต้นปกติเป็นข้อปล้อง มีตาอยู่ในบริเวณเหนือข้อปล้อง ซึ่งอาจแยกเป็นหน่ออ่อน กิ่งอ่อน หรือช่อดอก ส่วนฝักจะอยู่ติดกับก้านใบ มีลักษณะตั้งและปลายชี้ขึ้น ซึ่งช่อดอกที่เกิดจากส่วนที่อยู่เหนือข้อของลำต้น หากลำต้นมีก้านใบหุ้ม ช่อดอกก็จะเจริญและแทงผ่านใบออกมา กล้วยไม้ที่มีลำต้นแบบนี้ ได้แก่ กล้วยไม้สกุลแวนด้า กล้วยไม้สกุลเอื้องกุหลาบต่างๆ

2. Sympodial กล้วยไม้ประเภทนี้มีลักษณะลำต้นไม่ปกติ โดยสามารถสรุปได้คือ

2.1 มีรากเหง้าทำหน้าที่เป็นลำต้น โดยอยู่ในแนวราบกับสิ่งที่ยึดเกาะ หรือมีรากเหง้าอยู่ในดิน บริเวณผิวดิน รากเหง้าก็คือข้อปล้องหรือไรโซม ทำหน้าที่ส่งก้านใบขึ้นมา ความยาวของรากเหง้าเจริญในแนวนอน

2.2 ส่วนที่แตกหน่อขึ้นมาเป็นส่วนยอด

2.3 ส่วนที่ทำหน้าที่ชูใบขึ้นจากพื้นไม่ใช่ก้านใบ แต่ทำหน้าที่คล้ายก้านใบ เรียกว่า ลำลูกกล้วย